

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U TUZLI
Broj: 03 0 U 025073 24 U
Tuzla, 13.06.2025. godine

Kantonalni sud u Tuzli, prilikom nejavnog rješavanja sudija Amira Ferizbegović, uz sudjelovanje zapisničara Nine Stjepanović, u upravnom sporu pokrenutom po tužbi tužitelja: JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d.-Sarajevo-Podružnica „Elektro distribucija“ Tuzla, ulica Rudarska broj 38., Tuzla, zastupanog po v.d. direktora A.J., dr.sc., protiv rješenja tuženog Grad Živinice – Gradsko vijeće - Komisija za žalbe u drugostepenom postupku, broj 06-04-917-1/2024 od 07.08.2024. godine, u upravnoj stvari utvrđivanja naknade za korištenje javnih površina u poslovne svrhe za potrebe izgrađenih podzemnih i nadzemnih instalacija, dana 13.06.2025. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Tužba se UVAŽAVA pa se osporeno rješenje (bliže opisano u uvodu presude) i prvostepeno rješenje JP „Horizontala – Živinice“ d.o.o. Živinice broj 01/1-3-917/24 od 06.02.2024. godine, PONIŠTAVAJU.

Tužena strana dužna je tužitelju na ime naknade troškova upravnog spora isplatiti iznos od 2.811,20 KM, u roku od 30 dana od dana prijema ove presude, pod prijetnjom izvršenja.

O b r a z l o ž e n j e

Protiv osporenog akta bliže opisanog u uvodu presude, kao konačnog u upravnom postupku, tužitelj je ovom sudu, dana 30.08.2024. godine, podnio dozvoljenu i blagovremenu tužbu za pokretanje upravnog spora.

Iz navoda tužbe slijedi da se osporeni akt pobija zbog nepravilne primjene materijalnog prava, te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Tužbom se predlaže da sud presudom poništi osporeno rješenje, kao i prvostepeno rješenje JP „Horizontala – Živinice“ d.o.o. Živinice broj 01/1-3-917/24 od 06.02.2024. godine, a da se tužena strana obaveže da tužitelj nadoknadi troškove sudske takse na tužbu i presudu, po odluci suda.

Tuženi je u odgovoru na tužbu predložio da se tužba odbije kao neosnovana.

Tužba je osnovana.

Nakon što je razmotrio tužbu, odgovor na tužbu i sve upravne spise, ovaj sud je ispitao zakonitost osporenog rješenja, pa je, cijeneći zahtjev, navode i razloge istaknute u tužbi i odgovoru na tužbu, kao i sve odlučne činjenice, dokaze i podatke iz predmetnih upravnih spisa, odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Iz stanja u spisu slijedi da je osporenim aktom odbijena kao neosnovana žalba tužitelja izjavljena protiv prvostepenog rješenja JP „Horizontala – Živinice“ d.o.o. Živinice broj 01/1-3-917/24 od 06.02.2024. godine kojom se tužitelju određuje naknada za korištenje javnih površina – javnih dobara u poslovne svrhe za potrebe izgrađenih podzemnih i nadzemnih instalacija – vodovoda na području Općine Živinice za period od 01.01.2022. godine do 31.12.2022. godine u ukupnom iznosu

od 271.122,50 KM sa uračunatim PDV-om, tužitelj se obavezuje da predmetnu naknadu plati najkasnije u roku od 15 dana, od dana prijema ovog rješenja, pa ukoliko ne izvrši plaćanje u datom roku i na način kako je to propisano u stavu II prvostepenog rješenja, obračunat će se zakonske zatezne kamate od dana dospijeća plaćanja obaveze po donesenom rješenju, pa do konačne isplate po istom.

Iz činjenica predmeta slijedi; da je prvostepeni organ više puta pismeno obavještavao tužitelja da dostavu svoju dokumentaciju o ukupnoj dužini vodova, i da imenuje svog predstavnika koji će biti prisutan prilikom uvida u stanje na terenu, ali da tužitelj nije izvršio dostavljanje tražene dokumentacije, niti je imenovao ovlašteno lice; da je prvostepeni organ od tužitelja tražio da dostave svoje podatke i karte postavljenih instalacija, ali da ti podaci nisu dostavljeni; da je komisija prvostepenog organa, uvidom u katastarske karte u 2011. godini konstatovala da ukupna dužina postavljenih podzemnih i nadzemnih instalacija koji prolaze javnim površinama na području Grada Živinice iznosi 385.677,00 metara; da je ukupna dužina vodova određena na osnovu zapisnika prvostepenog organa i uvida u njegovu službenu evidenciju (izdavanje odobrenja za postavke nove mreže obveznika u periodu od dana sačinjavanja zapisnika o nalazu komisije na terenu do 31.12.2020. godine (uključujući i nova zauzimanja javne površine u 2020. godini u dužini od 537,40 metara dužnih), tako da je ukupna dužina na dan 31.12.2021. godine iznosila 386.214,40 metara dužnih; da je na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja tužitelju utvrđena naknada za već postavljene podzemne i nadzemne instalacije i vodove u iznosu od 0,60 KM po dužnom metru godišnje, zbog čega je prvostepeni organ odlučio kao u dispozitivu prvostepenog rješenja, pozivajući se na odredbe člana 5. tačka 2. stav 4. Odluke o naknadi za postavljanje i popravak podzemnih i nadzemnih instalacija na javnim površinama u Gradu Živinice ("Službeni glasnik Grada Živinica» broj 9/19, u daljem tekstu: predmetna Odluka).

Protiv prvostepenog akta tužitelj je izjavio žalbu tuženom.

Odlučujući o žalbi tuženi je istu osporenim aktom odbio kao neosnovanu, nalazeći da je prvostepeno rješenje u svemu pravilno i zakonito.

Imajući u vidu izloženo, sud je ocijenio da je materijalno pravo u ovoj upravnoj stvari nepravilno primjenjeno.

Naime, sud smatra da prvostepeni organ nije imao valjanog pravnog osnova da tužitelju utvrđuje naknadu na osnovu predmetne Odluke.

Ovakvo pravno shvatanje, između ostalog, proizilazi i iz presude Ustavnog suda Federacije BiH, broj, U-49/23, od 23.10.2024. godine.

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine donio je presudu broj U-49/23, od 20.11.2024. godine, kojom se „Utvrđuje da odredbe iz člana 4. stav 1. tačka 1) podtačka a. i tačka 2) podtačka a. u dijelu koji glasi: "godišnje", član 5. stav 1. u dijelu koji glasi: „godišnje”, stav 3. u dijelu koji glasi: „za svaku narednu godinu”, stav 5. u dijelu koji glase: „već postavljene” i „godišnjem”, član 7. u dijelu koji glasi: „za svaku narednu godinu”, član 9. u dijelu koji glase: „godišnju” i „već postavljene”, član 11. stav 1. u dijelu koji glasi: „ranije postavljene” i „godišnje” i stav 2. u dijelu koji glase: „godišnje” Odluke o naknadi za postavljanje i popravak podzemnih i nadzemnih instalacija na javnim površinama u Gradu Živinice („Službeni glasnik Grada Živinice”, broj: 9/19), nisu u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine“.

Naime, Gradsko vijeće Živinice, na sjednici održanoj dana 25.12.2019. godine donijelo je predmetnu Odluku i njome propisalo uslove, način utvrđivanja i visinu naknade za postavljanje i popravak podzemnih i nadzemnih instalacija na javnim površinama, nadzemnih instalacija iznad javnih površina Grada Živinice, na ostalom zemljištu u vlasništvu Grada Živinice kao i na zemljištu na kojem Grad Živinice ima pravo korištenja.

Predmetnom Odlukom, pored jednokratne, propisana je obaveza plaćanja i godišnje naknade za korištenje javnih površina za postavljene podzemne i nadzemne instalacije. Takva redovna buduća periodična davanja koja pri tome nisu uslovljena nikakvom protu činidbom organa lokalne vlasti (što je opća osobina pravnog instituta takse), te koja nemaju svoj namjenski i personalizirani karakter (što je opća osobina pravnog instituta doprinosa), u stvarnosti predstavljaju parafiskalne namete.

Stoga, Ustavni sud Federacije smatra da u predmetnoj Odluci utvrđene osobine predmetne naknade u odnosu naspram vlasnika nadzemnih i podzemnih instalacija, odnosno osobine opće budžetske namjene ubranog novčanog prihoda i periodičnost obaveze njenog plaćanja ukazuju, da se u konkretnom slučaju radi o institutu poreza, kako ga i određuje finansijska teorija. Ako takvu činjenicu postavimo u poredbenu ravan sa odredbama Ustava Federacije Bosne i Hercegovine koji određuje da u isključivu nadležnost Federacije, između ostalog, spadaju utvrđivanje ekonomske i fiskalne politike, te donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama, a da prema tako uspostavljenoj distribuciji ustavnih ovlaštenja zakonodavac na nivou Federacije Bosne i Hercegovine nije izričito zakonom ovlastio jedinice lokalne samouprave za donošenje lokalnih propisa i utvrđivanje poreznih obaveza u oblasti postavljanja odnosno polaganja nadzemnih i podzemnih instalacija, onda je sasvim jasno da je donosilac Odluke takvim normiranjem ove naknade izašao iz okvira svojih zakonskih ovlaštenja, postupivši suprotno odredbama iz Člana III. 1. b) i c) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. U tom smislu, Ustavni sud Federacije naglašava da odredba člana 37. stav 1. tačka a) alineje 1. i 2. Zakona o principima lokalne samouprave, koja propisuje da jedinicama lokalne samouprave pripadaju vlastiti prihodi, među kojima i porezi i lokalne takse, ne daje jedinicama lokalne samouprave opće pravo i slobodu da proizvoljno svojim odlukama utvrđuju parafiskalne namete u bilo kojoj društvenoj oblasti, nego pretpostavlja samo okvirnu mogućnost donošenja takvih lokalnih propisa, ali tek pod uslovom da im Federacija Bosne i Hercegovine, kao isključivi nosilac prava utvrđivanja fiskalne politike, to omogućí svojim zakonima.

Osim toga, Ustavni sud Federacije ističe i da je pitanje uslova i načina postavljanja odnosno polaganja podzemnih i nadzemnih instalacija i vodova za različite namjene uređeno odredbama Zakona o stvarnim pravima i Zakona o eksproprijaciji, kako je to istakao i ovaj sud u podnesenom zahtjevu za ocjenu ustavnosti predmetne Odluke, pa zaključuje da je donosilac Odluke i u tom segmentu izašao iz okvira svojih zakonskih ovlaštenja, postupivši suprotno odredbama iz člana VI. 4. c) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Na kraju, nakon što je jasno utvrđena neustavnost predmetne Odluke zbog nepostojanja ustavnog i zakonskog osnova za uređivanje društvenih odnosa na način izložen u obrazloženju presude Ustavnog suda broj U-49/23, od 20.11.2024. godine, iz tog razloga i ovaj sud smatra da predmetna Odluka, zbog pomenute neustavnosti, nije primjenjiva ni u konkretnom upravnom postupku, zbog čega se osporeni i prvostepeni akt moraju poništiti zbog primjene neustavnog propisa.

S obzirom na izloženo, a pošto ni tužena strana pri donošenju osporenog akta nije vodila računa o naprijed navedenoj nepravilnoj primjeni materijalnog prava, na osnovu odredaba člana 12. stav 1. tačka 2. i 4., člana 28. stav 4., te člana 36. stav 1., 2. i 3. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/05), sud je pravilnom primjenom materijalnog prava, odlučio na način bliže opisan u izreci presude.

Odluka o troškovima upravnog spora zasnovana je na odredbama člana 55. Zakona o upravnim sporovima, u vezi sa članom 386. stav 1. i 387. Zakona o parničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH" broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), a odnosi se na troškove sudske takse na tužbu i presudu, što po odredbama tarifnog broja 22. stav 1. i 23. stav 1. tačka a) Tarife sudskih taksi koja čini sastavni dio Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Tuzlanskog kantona" broj 5/09, 4/10, 9/12, 4/16 – prečišćeni tekst i 10/18), iznosi 100,00 KM za tužbu, i 2.711,20 KM za presudu, što sve ukupno iznosi 2.811,20 KM.

Z a p i s n i č a r:

Nina Stjepanović, s.r.

S u d i j a:

Amira Ferizbegović, s.r.

POUKA: Protiv ove presude nije dozvoljena žalba.